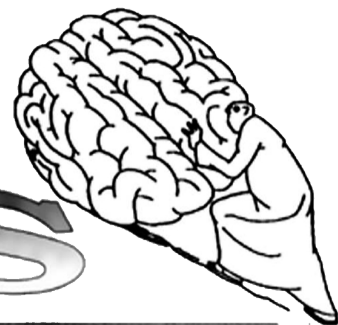

SISYFOS

Cílem Českého klubu skeptiků SISYFOS je šíření vědeckých poznatků a nezkreslených informací. Zkoumáme sporné jevy a vystupujeme proti pseudovědeckým názorům. Pomáháme chránit spotřebitele před nabídkou podvodných služeb, pomůcek a přístrojů. Podporujeme kritické myšlení a zdravou pochybovačnost. Naším členem se může stát každý, kdo dává přednost rozumu před vírou v zázraky.

JAK VZNIKAJÍ ZÁHADY ROMAN POLACH

Čas od času se stane, že nějaký náhodný návštěvník mého blogu (polach.blog.idnes.cz) dostane potřebu mi vysvětlit, jak je můj ateismus a skepticismus mimo realitu, obvykle s poukázáním na nějakou „záhadu“ a nevyřčeným dotazem: Jak vysvětlíte tohle, pane skeptik? Jenže každý správný skeptik ví, že mnohdy zdánlivě nevysvětlitelné záhady, mívají ta nejbanálnější řešení. Ukážu to na případu videa, na které mě odkázal jeden čtenář mého blogu a přidám pár dalších příkladů. Když si na youtube.com vyhledáte „Ghost Caught On CCTV At A Gas Station“, najdete reportáž stanice CNN o případu údajného ducha na benzínové pumpě, kterého zachytila venkovní bezpečnostní kamera. Na záběrech je vidět jakási namodralá šmouha, která se postupně přesunuje po celé šíři zorného pole kamery. Většinu lidí by asi tyto záběry nepřesvědčily, že se jedná o ducha, ale vysílala to přece CNN, tak to musí být pravda, ne? Co by to mohlo být? Jedna z oslovených v reportáži měla jasno – „byl to anděl“. Naštěstí se ale na youtube našel skeptik, který si dal práci přijít oné záhadě na kloub (jeho video najdete pod názvem Blue Gas Station Ghost Explained). Jeho závěr byl „převratný“: kdepak duch, ona namodralá šmouha není nic jiného než brouk na objektivu kamery. Nejenom že se mu podařilo podobný efekt vytvořit pomocí vlastní kamery, připojil i řadu dalších argumentů, proč se podle něj jedná o objekt na skle kamery: ona šmouha se totiž po-

Z OBSAHU

Jak vznikají záhady (Roman Polach)	... 1
Senzibilové, astrologové, kartáři a případ Anny J. (L. Kyša)	... 4
Veleakce nejen esoterická (Č. Zlatník)	... 6
Belgické UFO bylo z polystyrenu (L. Hamplová)	... 8
Reichenbachův ód a Wágnerova výzva (Č. Zlatník)	... 9
Darwinův rotvajler v Německu (přel. M. Urban)	... 12
O homeopatii jen dobře! (L. Hamplová)	... 13

hybuje vždy v popředí, nikdy se např. neschová za autem a je stále stejně veliká – nepřibližuje se, ani nevzdaluje. Člověk, který v jednu chvíli projde záběrem, si evidentně taky ničeho zvláštního ve své blízkosti nevšiml. Podle reportáže se onen duch objevoval v záběru asi půl hodiny, přesto jej žádný ze zákazníků neviděl.

Zdá se vám nepravděpodobné, že by se slavná zpravodajská stanice nechala nachytat pouhým broukem a že by přece nepustili do éteru takovou blamáž? Jenže nebylo to poprvé ani naposledy, co média naivně prezentovala senzační historiku bez jediné známky skepticismu. Zvažte následující případ.

Světla nad Morris County

V roce 2009 řada amerických lokálních i celostátních médií informovala o záhadných světlech,

které se objevila nad Morris County ve státě New Jersey. Další UFO bylo na světě. V televizi se objevil i jakýsi Paul Hurley, pilot, který prohlásil: „Jsem v leteckém průmyslu už 20 let, ale nikdy jsem neviděl nic podobného, je to trochu děsivé.“ Místní noviny citovaly svědka, podle kterého se světla „nezdála být lidským výtvořem“.

Jenže pak vyšlo najevo, že ona záhadná světla vytvořil uměle jistý Chris Russo společně s Joem Rudym pomocí pěti balonů s heliem, ke kterým byly připevněny světlice. Celou akci výroby i vypuštění balonů si natočili na kameru a posléze zveřejnili (na youtube lze najít pod názvem How We Staged the Morristown UFO Hoax, stejnojmenný článek na serveru skeptic.com podává k případu bližší informace.) Byl to z jejich strany experiment, kterým chtěli otestovat důvěřivost médií. Nicméně i poté, co byl celý trik zveřejněn, mnoho fanoušků UFO trvalo na tom, že se jednalo o opravdové UFO a že to rozhodně nemohly být balony s heliem. K tomuto závěru dospěli i autoři televizní show UFO hunters, kteří se případu rovněž věnovali.

Zjevení ve Fátimě

O tom, že všechny takové záhady mají často až banální přirozená vysvětlení, by mohl vyprávět své například Joe Nickell, prominentní skeptický badatel, který už desítky let zkoumá nejrůznější záhady od strašidelných domů až po plačící sochy panny Marie. O svých zjištěních napsal už desítky knih, přesto si musel v nedávném rozhovoru postěžovat, že ho „duchové asi nemají rádi“. Zkrátka kam přijde, odtamtud všichni duchové utečou. Banální vysvětlení mohou mít i záhady, které se na první pohled zdají opravdu působivé a nevy-světlitelné. Například takzvaný sluneční záraz, který se udál v roce 1917 při příležitosti zjevení Panny Marie ve Fátimě. Jak píše server Idnes: Když se měla Panna Maria zjevit 13. října naposledy, čekalo na ni ve Fátimě 70.000 lidí. Hlava na hlavě. Viděli ji sice jen pasáčkové, ale důkaz byl přesto podán. Zaznamenali ho nejen úředníci a policisté na místě, ale i skeptičtí vědci a novináři. „Před očima davů se slunce chvělo a konalo pohyby v rozporu s kosmickými zákony“, napsal reportér antiklerikálních novin O Século. „Tančilo,

zastavovalo se a klesalo až k zemi.“ Jeden univerzitní profesor si zaznamenal, že „slunce se pohybovalo v šíleném víru a v jednu chvíli se řítilo k davům, jako by je chtělo rozdrtit“.

Sedmdesát tisíc lidí křičelo hrůzou. Ty snímky existují dodnes.

Dlužno upřesnit, že snímky sice existují, ale pouze lidí koukajících k obloze, samotný sluneční záraz kupodivu nikdo nezaznamenal - přesto zůstává faktem, že se podle mnoha svědků se sluncem dělo něco podivného. Je možné, že by všichni měli halucinace a že by všichni měli stejné halucinace?

Pozornost poutníků se na slunce zaměřila z prostého důvodu - samotná vizionářka Lucia (ta, která jako jediná viděla a mluvila se zjevením Panny Marie) totiž věřící vyzvala: „Podívejte se na slunce.“ Ale co ti lidé vlastně uviděli, v tom se výpovědi natolik liší, že autor knihy o zjeveních Kevin McClure prohlásil: „Při žádném z mých výzkumů za posledních 10 let jsem neviděl takovou směsicí protiřečících si svědectví.“ Podle některých slunce tančilo po obloze, rozdělilo se na několik slunců či jen měnilo barvy. Vyskytlo se mnoho teorií, co se onen den stalo od UFO až po neobvyklé meteorologické fenomény - například takzvané „parhelium“.

„Sluneční záraz“ nebyl ve skutečnosti hlášen jen z Fátimy, ale i při mnoha dalších „zjeveních“, kterých bylo během 20. století skutečně požehnaně. Například v 90. letech se Panna Marie zjevovala jistě Nancy Fowlerové ve státě Georgia. Marie se jí zjevovala nejčastěji v jejím domě, občas se zjevil i Ježíš, který na ní mluvil z kříže. Zjevení brzy přilákala davy věřících, kteří sice Marii přímo neviděli, poselství od Ježíšovy matky si ale mohli poslechnout zprostředkovaně od Fowlerové. Tentokrát se však na místo vypravili i členové místního spolku skeptiků:

„Zkušeni poutníci nám popsali co máme očekávat, vysvětlili nám, že zárazky jsou individuální a že každý člověk vidí něco jiného. Někteří lidé nevidí nic.“

Skeptici rozdali na místě desítky slunečních filtrů a přivezli sebou i teleskop. V průběhu shromáždění vyzval hlas z reproduktoru, že „slunce ukáže znamení“.

„Vzrušení narůstalo a lidé začali ukazovat k obloze a gestikulovat. Po chvíli hlas z reproduktoru začal křičet, že sluneční zážrak se děje právě v tuto chvíli. Měl jsem teleskop namířený ke slunci, ale viděl jsem pouze několik slunečních skvrn, nic se nehýbalo. Všichni ostatní zjevně měli vidění. (...) Jak zážrak pokračoval, lidé se začali shlukovat kolem mého teleskopu. Každý chtěl vědět, co jsem viděl. Všichni říkali, že viděli slunce dělat zážračné věci a chtěli se na to podívat zblízka skrz teleskop. Odhaduji, že přes dvě stě lidí se dívalo na slunce skrze jeden z našich slunečních filtrů, ale bez výjimky při pohledu skrz něj neviděli nic neobvyklého.“

Podle většiny svědků slunce pulzovalo nebo se rozdělilo na několik sluncí. Místní skeptici dospěli k závěru, že tento jev je způsobený koukáním do ostrého slunečního světla, které se na krátký čas „vypálí“ do sítnice, člověk tak ještě chvíli vidí obraz slunce i když se podívá jinam. Věřící v očekávání zážraku pak přisoudí tomuto jevu nadpřirozený původ. Tuto teorii podporuje i tvrzení některých poutníků, že jsou schopni vidět sluneční zážrak kdekoli a kdykoli se dívají na slunce. Zkrátka podle mě je jasné, že sluneční zážrak je zrakový klam. Doma to ale raději nezkoušejte, mohli byste taky oslepnout, jak se to stalo několika desítkám lidí při jednom z údajných zjevení v Indii.

Skeptický vyhledávač

Jak už to u podobných „zážraků“ a záhad bývá, na Fátimská zjevení z roku 1917 se postupně nabalila spousta dalších historek - o lidech, kterým po dešti zážračně rychle uschlo oblečení, zážračná uzdravení a v neposlední řadě proroctví - Marie údajně předpověděla Druhou světovou válku (toto proroctví bylo ale zveřejněno až několik let po začátku války) a dokonce předpověděla prý i atentát na papeže z roku 1981 (chce to ale hodně fantazie, abyste v tomto proroctví opravdu viděli neúspěšný pokus Mehmeta Agcy o zavraždění hlavy katolické církve). Z Fátimy se stalo poutní místo a nic na tom nezměnil ani názor samotné matky vizionářky Lucie, která o své dceři prohlásila, že „není nic jiného než podvodnice, která svedla půlku světa na scestí“ („nothing but a fake who is leading half the world astray“), viz kniha

Encountering Mary: Visions of Mary from La Salette to Medjugorje.

Byly časy, kdy jsem věřil na všemožné paranormální jevy. Věřil jsem v existenci duchů, UFO, telepatie a spoustě dalších věcí. Dodnes mám doma řadu knih s touto tematikou. (Na svou obranu musím říct, že jsem byl tehdy ještě dítě.) Když jsem si ale začal informace ověřovat z více zdrojů, včetně těch „skeptických“, zjistil jsem, že při bližším zkoumání tvrzení o paranormálních jevech zkrátka neobstojí, jak je vidět i z výše uvedených namátkou vybraných příkladů. Zůstaly jen staré dobré fyzikální zákony.

Bohužel, pseudovědecké nesmysly v knihách, filmech a na internetu se objevují mnohem rychleji, než je mohou představitelé skeptických organizací ověřovat a vyvracet.

Pro ilustraci uvádím pět knižních „blábolů“, které vyšly v Česku v rozmezí pouhých dvou (!) dnů:

Christine R., M. D. Page: *2012 a galaktický střed*. Pragma.

Amy L. Lansky: *Homeopatie-medicína 21. století*. Elfa.

William Arntz, Betsy Chasse, Mark Vicente: *Co my jen víme!?* Eugenika.

Otomar Dvořák: *Magická kuchařka. Tajemství černé kuchyně podle receptářů starých čarodějnic*. Machart.

Heidi Darras, Barbara Moore: *Tarot magického měsíce*. Synergie.

Na internetu je situace podobná, takže u řady kontroverzních témat to vyžaduje nadlidský výkon dopátrat se nějakých seriózních informací. Proto jsem začal v poslední době používat takzvaný „skeptický vyhledávač.“ Najdete jej na adrese <http://jdem.cz/p6tx4>, je vytvořený pomocí funkce Google Custom Search a vyhledává pouze na vybraných kvalitních serverech jako je Scienceblogs.com nebo Skeptic's Dictionary. Pokud vás tedy zajímá např. něco z oblasti paranormálních jevů a chcete se vyhnout záplavě odkazů na weby pochybné kvality, na které při klasickém vyhledávání přes Google zaručeně narazíte, mohu vřele doporučit.

SENZIBILOVÉ, ASTROLOGOVÉ, KARTÁŘI A PŘÍPAD ANNY J. LEOŠ KYŠA

Nic tak lidi, věřící, že jsou obdařeni nějakou paranormální schopností nebo schopností díky kartám, astrologii či nějaké jiné esoterické metodě zjistit, kde se nachází pohřešovaná osoba, nevybudí k činnosti jako mediálně známý případ. Bylo tak logické, že v souvislosti s případem pohřešované dívky Aničky J. se staneme svědky zvýšené aktivity senzibilů a esoteriků. Tentokrát šlo ovšem doslova o cunami zaručených prohlášení a dobře mířených astrálních rad policistům a médiím.

Než se pustíme do rekapitulace toho, co se na esoterické scéně v souvislosti s případem Aničky J. dělo, zopakujme si skutečná fakta. Devítiletá dívka se ztratila 13. října 2010 po cestě ze školy. Hned ten samý den odpoledne vyhlásila policie pátrání. Ještě ten den byla policejním psem nalezena dívčina školní taška a láhev s pitím. Obojí schované pod těžkou deskou. 20. října 2010 policie oznámila, že zadržela podezřelého z únosu. Soud však odmítl jeho vzetí do vazby pro nedostatek důkazů. 16. března 2011 našla policie v Troji v zahrádkářské kolonii poblíž ulice Pod Havránkou torzo dívčina těla. Pitva prokázala, že dívka byla zavražděna. Už dříve podezřelý muž Otakar T. byl v den nálezů těla obviněn z vraždy, znásilnění a krádeže. Dne 21. března 2011 spáchal v pankrácké věznici sebevraždu oběšením. Policie je přesvědčena, že vrahem byl skutečně on. Neměl žádné komplice a vraždu spáchal ještě ten den, kdy se po dívce začalo pátrat.

Při pátrání po pohřešované dívce byla velmi aktivní senzibilka Michaela Kudláčková, která se v článku na webu Žena-in, z 9. 11. 2010 tvrdila, že podle své vize správně odhadla muže, který přišel do kontaktu s věcmi dívky. To lze jen těžko ověřit, protože v té době už o něm psala média. „Ale není jasné, zda je pachatelem. Za sebe myslím spíše, že není,“ napsala. Podle policie pachatelem byl. Dál se rozepsala o dalších informacích, které zjistila jasnovidnou metodou: „Podle mého přišla Anička do kontaktu i se ženou a později snad s více lidmi. Něco se zvrtilo - pokazilo se to. Nikdo nedostal žádné peníze. Může to nějak souviset s její zájmo-

vou činností. Na místě, kde Anička je, jsou sochy, prostor, lidé, psi, kozy, ovce a kříže (snad kaple nebo něco), trubky (snad stavba) a voda. Stále je ve hře jméno, které se mi zdálo a které zveřejnit nemohu, ale nahlásila jsem ho. Samozřejmě jsem si ho mohla naprojektovat do hlavy sama. Nicméně, nikdy jsem ho neslyšela. Může to souviset s člověkem, jehož symbolizuje karta „Dobro a zlo“, a může mít něco společného s výkladem těchto věcí, nebo s nimi pracovat.“ Dále uvedla vize dalších svých kolegů: „Až z Ruska je vědma, která tvrdí, že Anička je na místě, kde se hovoří rusky. Další zahraniční zdroj tvrdí, že je v Německu. Paní Sádlová tvrdí, že Anička odjela omámená autem a nachází se někde v domě.“

Michaela Kudláčková psala i další články a diskutovala o případu se čtenáři i v komentářích. Podle ní to mělo trvat jen chvíli, než Aničku najdou. Prý se Anička velmi snaží, aby ji našli. Radila čtenářkám, jak se mohou s Aničkou ve spánku spojit a na co se jí mají či nemají ptát, aby ji konečně našli.

Velmi zajímavá debata různých esoteriků se spustila na astrologickém webu Astrolab.cz. Diskuse začala už 15. 10. 2010 a dají se tam najít tato zajímavá prohlášení:

„Od své klientky jsem se dozvěděl, že pán, který už našel dvě pohřešované osoby dnes předal policii adresu zanedbaného domu na Petřínách, kde se domnívá, že dívka je. Můžeme si o tom myslet cokoliv, nicméně dvě osoby tímto způsobem už našel. Dívka má být naživu.“

„Tak si říkám, zda za zmizením takového množství dětí nemohou být třeba i mimozemšťané. Možná je to přitaženo za vlasy, ale nemohu se ubránit této myšlence.“

„Její babička mi volala, a prosila o karty. Já v nich nemám mnohaletou praxi, a hlavně když mi řekla, co se stalo, rozklepala jsem se, měla jsem hrůzu z toho, co karty ukážou. Šla mi 4 mečů, rytíř mečů, d'ábel, a pak Kolo štěstí.

Snažila jsem se ji utěšit, ale tušila jsem, že jestli to dobře dopadne, tak to je stejně otázka více dnů, a s ohledem na počasí si umíš představit... Jenže někde ve skrytu mi přišlo, že je holčička někde ležící, ale živá.“

„Tranzitní situace dovoluje, aby se dívenka našla. Pluto trigon Slunce symbolicky připomíná klinickou smrt. Lidé ožijí a začnou žít, ale zpravidla i při tomto tranzitu nejdříve projdou nějakým šokem. I Jupiter a Uran trigon Venuše říkají, že dobrý konec má velkou šanci. Domnívám se, že holčička určitě žije a je plus minus v pořádku. (Antonín Baudyš)“

„Taky hodně kartárek a tak mluvilo o vyšinuté ženě, nemůže jít o Bohnice? Zatím ty indicie mi směřují na toto místo - Psí útulek Troja.“

„Ta vyšinutá žena je v našich kartách, jak to sleduji, dost často.“

„Vím o senzibilce, která rovněž vidí něco jako sklep, vodu, hlínu a také ženu, která v určité chvíli jakoby váhala, zda nemá Aničku vydat. Policie pokud vím v tomhle případě nebere žádné sdělení na lehkou váhu, takže (jak píše Milan Zahradník) rozhodně sdělit.“

„Protože jsem byl zvědavý, vyzkoušel jsem karty, i-ting a intuici, zda mi něco nenapoví... vychází mi, že tento zadržený (nejspíš poněkud jednoduššího zaměření) s případem nemá téměř nic společného. Pachatelů bylo pravděpodobně víc, a nejedná se ani o pedofily, ani o lidi, co by chtěli vydírat tatínka. Je možné, že mají něco společného s nějakou sektou, vnímám tam dost zvláštní poblouznění, snad i drogy. Poznámka o pachatelovi - ženě není vůbec od věci.

Leč ode mne je to v tomto jen výstřel do tmy, uvidíme, jak to vše dopadne. Doufejme, že dobře.“

„V kartách mě vyšlo, že ta holčička je živá, je ně-

kde sama od sebe dobrovolně schovaná. Proto je schovaná tak dobře, že ji nemůžou najít. Ten tzv. pachatel je jen nálezce batohu a v životě to má sakra těžký, od průseru k průseru a nemá na vybranou.“

„Tedy k zmizení Aničky. Numerologie: Anička je narozena 26tého dne, to je po sečtení 8, ztratila se 13 to je 4, zítra v úterý je 13 den kdy se Anička bude hledat je zase 4 a současně datum 26. října je zase 8. Nezdá se Vám to podivné? Já, když toto píšu, blbne elektrika v hotelu, všechny čipy a chce se spustit alarm. Tak zítra se asi dovíme více to jest 26.10.2010.“

„Jeden můj známý senzibil cítí, že holčička žije, odletěla prý někam do Asie, když jsem s ním mluvila v neděli odpoledne, říkal, že letadlo se blížilo k Indii. Momentálně má prý dost málo psychické i fyzické energie.“

V celé diskusi se časem objevil jenom jediný názor neznámé vědmy, která tvrdila, že je dívka mrtvá.

Víc než dva tisíce senzibilů

Do pátrání po osudech pohřešované dívky se pustil i esoterik Jiří Mašek. Na stránkách Osud.cz zveřejnil 3. listopadu 2010 ve svém článku tuto pasáž:

„Zkusil jsem poprosit Univerzum, aby mne zaneslo na místo činu ve chvíli, kdy malá Anna zmizela. Zde je, co jsem viděl, bez záruky v tom, zda to je více či málo pravdivé. Prostě jsem nechtěl jen nečinně přihlížet a také nesnáším, když si někdo bere úžasně bytosti, jako jsou děti, k jakýmkoli nekalým účelům. Něco jsem tam viděl... nejdříve jsem to chtěl poslat policii, ale pak jsem - po krátkém váhání zda vůbec - si řekl, že možná lepší bude to prostě publikovat zde, ať si vezme, kdo potřebuje, třeba něco někam zapadne a rozjede se svým životem.

Došlo k únosu. Annu unesli 2 lidé. Muž vyšší vypracované postavy v bílém triku, černé kratší vlasy, ostré rysy a snědější pleť, žena vlasy na mikádo přebarvené na špinavé blond, oba kolem 40 let. Vůz byl staršího typu, viděl jsem něco jako cadillac, nebo staré volvo (saab, renault, citroen),

trošku hranaté blatníky, barvy světle modré. Něco v tomhle smyslu, jen si nejsem jist tím nákladním zadkem.

Podle hovoru oba lidé nebyli Češi. Je možné, že to nějakým způsobem souvisí s otcem Aničky a je možné, že je dokonce znala, v každém případě se jim podařilo jí zaujmout a později vlákat do auta, možná už s použitím částečně násilí. Zadržovaný podezřelý zřejmě celou věc viděl, na místě zůstala taška školačky. Dívku znal, několikrát ji viděl místem procházet a stala se předmětem jeho erotic-kých představ.

Anna v tuto chvíli žije, nebo aspoň ještě před 10 dny když jsem vizualizoval žila, je to jakýsi odleh-lý statek ve východních Čechách, zhruba v oblasti trojúhelníku Chrudim, Rychnov nad Kněžnou, Li-tomyšl. (K tomu píše jeden z našich čtenářů: Po-kud je ten Tvůj trojúhelník ten pravý, tak tam mám po skeningu signál v Chocni v části směrem Bře-zenice. Sice slabý signál, ale je.) Je možné, že do-stává nějaké oblblé léky, neboť mi nepřijde zdra-votně úplně ok a při vědomí, obraz se chvílemi ztrácí. Každá žijící bytost vyzařuje určitou a ne-zaměnitelnou frekvenci, která je plně vytrasova-telná, pokud a) je při nabytém vědomí (to je i spá-nek) b) není rušena či odkloněna c) není psychic-ky nemocná (posednutá).

Jaké s ní mají úmysly se mi zjistit navzdory snaze nepodařilo. Nějakou roli v tom může mít Polsko. V případě, že se únosci stále rodině neozvali, ne-dává mi to moc smysl. Uvidíme, co se bude dít dál. Jen je zvláštní, že se ztrácí tolik dětí a žádný nedo-stal takovou mediální pozornost, jako Janatkovi. Vysvětluji si to tím, že její otec je jeden z boha-tých českých podnikatelů, podle zpráv tisku je či byl spolumajitelem společnosti CCS, která se za-

bývá obchodováním pohonnými hmotami. Mám také dojem, že otec neřekl policii vše, co bylo po-třeba říci.

Víc netuším, ale dávám to do pléna. Pokud jste se také zkoušeli svými schopnostmi na věc dívat, uví-tám konkrétní diskusi k věci. Díky.“

Během případu se jasnovidci nejenom projevovali na internetu a v médiích, ale kontaktovali poli-cii nebo dokonce i samotnou rodinu. Nějací sen-zibilové označili v Tróji místo, kde se měla dívka nacházet. Pátrání pomocí psů, které rodina zorga-nizovala, bylo marné.

Podle pražské policejní mluvčí Andrei Zoulo-vé musela policie už během prvních třech měsí-ců pátrání prověřit na dva tisíce různých poznat-ků a informací. Víc než polovinu v těchto prvních třech měsících obstarali senzibilové a psychotro-nici. „Nevím o jediném případě, kdy by stopa zís-kaná od senzibila nebo psychotronika vedla k vy-řešení případu. A podobně jsou na tom i kolegové, kteří u policie pracují desítky let,“ prohlásila roz-hodně v deníku Mf Dnes mluvčí kriminální poli-cie Pavla Kopecká.

K senzibilům v případě zavražděné dívky se po smrti vraha, tedy po skončení vyšetřování, vyjádřil i Josef Mareš, šéf týmu vyšetřovate-lů vraždy, v rozhovoru pro Mf Dnes. Na dotaz „Co vám nejvíc ztěžovalo práci?“ Odpověděl: „Senzibilové. Bylo jich nakonec přes dva tisíce a píšou doted’. Mají své vize, ptají se kyvadélek....“ Na dotaz redaktora: „Z těch dvou tisíc senzibi-lů vám skutečně nepomohl ani jeden?“ Odpově-děl: „Řeknu to tak: ani dva z nich se netrefili do stejného místa.“

VELEAKCE NEJEN ESOTERICKÁ ČENĚK ZLATNÍK

Jaro a léto je doba esoterických festivalů spoje-ných s (prodejními) výstavami, věštírny, dia-gnostickými i ozdravnými službami, přednáška-mi, ale také s nabídkou literatury, ozdobných před-mětů, zdravého jídla a oblečení, účinného krému na boty a jiných nezbytností do duchovní i oby-čejné domácnosti. V rozkvetlé Praze probíhá je-

den festival za druhým: „Miluj svůj život“, „Ezo-tera“, „Minerva“ a další. Kdyby na takový festival zavítal americký skeptik James Randi, mohl by se konečně zbavit starostí s přebytkem milionem dolarů. (Jistý pan Karel Wágner šíří na svém blo-gu zvěst, že Randiho nadace byla zrušena – to je zpráva nepravdivá, poplašná.) Nicméně i chudý

český skeptik-důchodce si tu přijde na své. Dostane se mu slevy na vstupném, podnětů pro skeptického ducha, ba i úžasu, zaznamená-li nového kandidáta na Bludný balvan (Bb). Lze tu i příjemně zavzpomínat při setkáních s dávnými laureáty Bb. Chodívám na tyhle akce docela rád.

Letos jsem vyrazil na v Česku nejmohutnější esoterický veletrh Biostyl (vlastně čtveřici veletrhů firem Biostyl, Esoterika, Evolution, Ecoworld), v pořadí již šestý, který probíhal na výstavišti Praha-Holešovice ve dnech 8.4. až 10. 4. 2011. Celková účast na veletrhu byla letos evidentně rekordní, odhaduji že mnoho nechybělo do 20 tisíc návštěvníků.

Procházel jsem výstavou v neděli, v poslední výstavní den. Za tři hodiny jsem stihl prožít jen zlomeček z celé té pestré vřavy. Po vstupu mě upoutaly dva stánky, jeden náležel firmě MUDr. Josefa Jonáše (Bb za léta 1999, 2008), druhý propagoval esoterické vyzvánění Tomáše Pfeiffra (Bb za rok 2007). Samotní mistři přítomni nebyli, jejich lidé mě však poskytli počáteční zátěž tiskovin do batohu. Chtěli si povídat, ale já už pokukoval po jiných.

Zaslechl jsem jakousi přednášku a nahlédl do sálu. Přednášel JUDr. Jiří Kult na téma „Parapsychologie a výzkum záhadných jevů“. Právě se zmiňoval o Sisyfu, nikterak pochvalně, ale stačilo to, abych se dmul pýchou. Po přednášce jsem prohlížel výstavku fotografií kruhů v obilí, lahodných pro oko.

Zašel jsem do jiného sálu. Přednášel tam pan Emanuel Byrthus na téma „Vyšší kvality vědomí pro kvalitní život“. Hned se mě otázel na smysl života. Nebyl jsem na otázku připraven, stydl jsem se a zamluvil to. Přednášejícího znám z literatury jako tuzemského spoluzakladatele systému enneagramu (spirituální psychoterapie oceněné Bb za rok 2007), ale přednáška mě nenadchla. Speciálně o enneagramu přednášela v jinou dobu paní PhDr. Eva Velechovská, psychologka, ještě zasluhilejší než Byrthus. Vždyť pod jejím vedením byla na univerzitě v Olomouci obhájena diplomová práce o enneagramu!

Nejvíce mně mrzelo, že jsem se minul s přednáškou Itala Silvano Paolucci „Kvantová fyzika amerických indiánů – vše je propojeno“. Přišel jsem tak o znalost nejnovějších, třeskatých fyzikálních objevů, které dorazí do odborných časopisů a učebnic bůhví kdy.

Zájemci o zření budoucnosti a o rady jak vybřed-

nout z malérů mohli navštívit sál, který byl zaplněn stolky, za nimiž seděli věštcí, jeden vedle druhého, převážně kartáři a astrologové. Kraloval jim kartář a léčitel Jiří Sehnal, který chvályhodně zapsvětil do byznysu i Blanku Sehnalovou. Nabízené služby byly za babku, zpravidla pouhých několika stokorun. Na své si přišli i milovníci šamanismu, automatické kresby a dalších disciplín. Bylo možné tu potkat Antonína Baudyše ml. (Bb za roky 2005, 2007), Milana Calábka (jehož „Univerzita nového věku“ získala Bb za rok 2001), byly zastoupeny četné esoterické časopisy v čele s Regenerací (Bb za rok 1998). Zdátky na mne mávala půvabná paní Alena Horká a osvěžila mě douškem diamantové vody. Kdyby tak věděla, co jsem zač...

Méně zastoupena než jindy se mě zdála alternativní medicína. Zato tu byla novinka dosud nevídaná: odvážlivec se mohl za pouhých 500 korun projít po 500 stupňů žhavém uhlí a nechat zaznamenat svůj statečný čin do České knihy rekordů. Zboží a služby nabízelo na veletrhu asi 300 vystavovatelů (stánkařů) a uskutečnilo se téměř 150 přednášek. Probíhaly doprovodné semináře a výstavy. V pravém křídle výstavního paláce se nepřetržitě promítaly filmy, převážně s ekologickou tematikou. Např. film „Hunger/Hlad“ vyprávěl, jak v Indii uvěřili farmáři krásným snům o geneticky modifikované rýži. Jenže když nezaprší, nesklidí ani to, co měli dříve. Kdo nemůže splácet dluhy, volí raději sebevraždu.

Veletrh Biostyl podporovalo více jednotlivců i firem. Nejmocnější záštitu poskytl sám ministr zemědělství ČR pan Ing. Ivan Fuksa. Jak jinak, vždyť podstatná část veletrhů se týkala nabídky biopotravin a varování před genetickými modifikacemi. Na venkovním prostoru před Průmyslovým palácem se konal farmářský trh s širokou nabídkou bioproduktů, kde nechybělo ani biohovězí s biovepřovým.

V doprovodné příručce veletrhu jsem se dočetl o připravované prestižní konferenci BIOSUMMIT 2011. Nenechte si ji ujít. Má se konat 15.11.2011 přímo v Poslanecké sněmovně parlamentu ČR. Cílem je „propojit klíčové osobnosti z řad politiků, obchodníků, zemědělských a zájmových organizací a poukázat na roli, kterou by oblast ekologického zemědělství a produkce biopotravin měla zaujmout v nové Společné zemědělské politice EU“ O vědcích se nehovoří? Ale také: „Odváží se konečně vědci říci, že biopotraviny jsou

kvalitnější?“.

Zkrátka: vymývání mozků úspěšně pokračuje. Pro skeptiky tu je slábnoucí útěcha, že v sousedních zemích, kupř. v Německu, je odpor veřejnosti ke genovým modifikacím a obliba biopotraviny výrazně silnější než u nás. Čím se bude lidstvo v budoucnosti živit je evropským vládám zřej-

mě lhostejné. Důležité je vyjít vstříc zmanipulovaným voličům a nekomplikovat si vládnutí nějakými vědátory.

Z veletrhu jsem se vrátil docela příjemně znaven a zatížen asi 10kg tiskovin, které nejsem schopen ani po čtyřech týdnech roztržít a důkladněji prostudovat.

BELGICKÉ UFO BYLO Z POLYSTYRENU LUDMILA HAMPLOVÁ

Po více než dvaceti letech autor fotografií údajného mimozemského plavidla uznal, že šlo o podvrh. Belgičtí ufologové tak přišli o zásadní „důkaz“ své víry.

Údajné „UFO“ se mělo nad Belgií objevit hned několikrát na přelomu let 1989 a 1990. Jeho přítomnost byla natolik zásadní, že tyto neidentifikovatelné létající objekty byly sledovány dokonce armádními stíhačkami F16, které také pořídily „důkazy“ v podobě fotografií. Poslední týdny však tyto dvacet let staré události získaly zcela jiný rozměr. Konečně se ukázalo, že létající objekty ve tvaru trojúhelníků se světlými, byly opravdu podvrh. Belgičtí skeptici si důkazy návštěvy „UFO“ vysvětlovali jako podvod pochopitelně už dříve. Přesto tamní ufologové a jejich příznivci jakékoliv racionální vysvětlení odmítali.

Pozornost armády

Belgie se svým „UFO“ setkávala hned několikrát. K nejzávažnější situaci došlo v noci z 30. na 31. března 1990. Tuto noc byly neznámé létající objekty zaznamenány na radarech a podle místních odhadů je sledovalo okolo 13 500 lidí na zemi. Z toho 2 600 podalo o událostech písemné prohlášení popisující, co vidělo. Svou roli dokonce sehrálo i belgické letectvo.

Okolo jedenácté hodiny večer obdržel Úřad pro řízení leteckého provozu informace o třech neobvyklých světlech, které se objevily na obloze směrem k Thorembais Gebloux, městu ležícím na jihovýchod od metropole Bruselu. Světla byla údajně silnější než hvězdy a měnila svou barvu mezi červenou, zelenou a žlutou. Podle všeho šlo o vrcholy rovnostranného trojúhelníku. Následně bylo vysláno četnictvo, aby provedlo pozorování.

O deset minut později se objevila další skupina světél a v půl dvanácté se objekty objevily na radarech úřadu. Mezitím se druhá skupina světél provedla několik manévřů a zformovala do tvaru menšího trojúhelníku. Následně úřad vydal rozkaz k tomu, aby objekty vyrazily sledovat armádní stíhačky F16 z letecké základny Beauvechain. Světelné jevy byly dobře sledovatel-

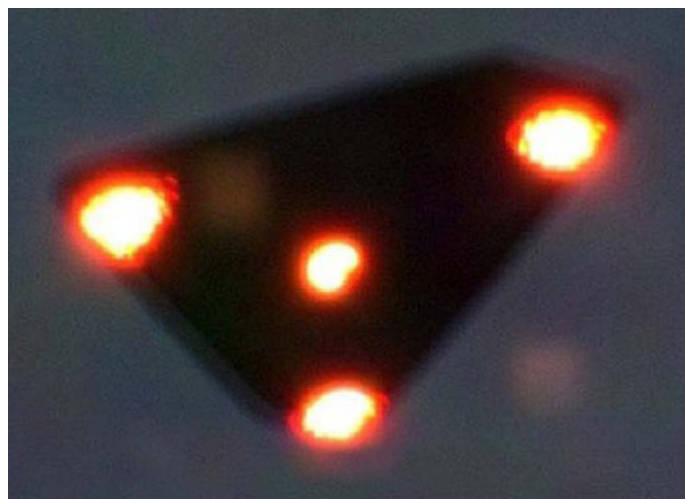
né ze země. Svědci popisují, že se pomalu celá světelná formace pohybovala po obloze.

Během následujících dvou hodin se stíhací letouny pokusily devětkrát zachytit cíl. Ve třech případech se podařilo získat krátký záznam na radarech, ale pokaždé když byly létající objekty zaměřeny, velmi rychle změnila svoji polohu a zrychlily. Během prvního zaměření radaru cíl zrychlil z 240 km/h na více než 1770 km/h a pohybovaly se ve výšce od 2 700 m do 1 500 m, na krátkou dobu se dostaly do výšky 3 350 m, aby následně prudce klesly do výšky 900 m během méně než dvou vteřin. Podobné manévry proběhly ještě několikrát. Ani jednou se nepodařilo pilotům navázat vizuální kontakt s jejich cíly.

Očití svědkové, kteří celou situaci pozorovali ze země, potvrdili informace získané radarem. I oni popisovali, že létající objekty prudce měnily směr i rychlost. Po několika dalších neúspěšných pokusech o navázání kontaktu se stíhací letouny po jedné hodině v noci vrátily zpět na základnu. Následovalo vojenské vyšetřování a objevilo se hned několik spekulací, které měly vysvětlit přítomnost „UFO“. Jedna z nich byla, že šlo o testování tajných neviditelných letounů Severoatlantické aliance.

Fotografie byly podvrh

Důkazem přítomnosti návštěvy z vesmíru mělo být několik fotografií, které zobrazují trojúhelníkový ob-

jekt, na kterém v každém rohu svítí jedno světlo. Dvacet let tvrdila ufologické organizace Société Belge des Etudes d'Phénomènes Spatiaux (SOBEPS), že fotografie jsou pravé. Skeptici ale už záhy poté, co se fotografie objevily, nabídli racionální vysvětlení celé události. Na žádné z fotografií se neobjevil žádný další objekt nebo prvek, podle kterého by bylo možné spočítat vzdálenost údajného mimozemského plavidla od kamery. Navíc autor fotografií zůstal v anonymitě, stejně tak bylo podezřelé, že se snímky objevily až čtyři měsíce od údajné návštěvy „UFO“. Belgickému skeptikovi Wim de Utrechtovi se podařilo vytvo-

řit velmi věrné snímky ve zcela pozemských podmínkách pomocí počítačové simulace.

Ale až po více než dvaceti letech vyšla na světlo pravda. Belgická televizní stanice nabídla 26. července 2011 rozhovor s Patrickem M., mužem, který snímky pořídil. Potvrdil, že šlo o podvrh. Jednoduše s pár přáteli vyrobil „UFO“ z polystyrenu, namaloval ho a následně fotografoval. „Bylo to až příliš snadné, oklamat lidi tak levným modelem,“ prohlásil Patrick v televizi. Další z mnoha záhadných návštěv mimozemšťanů tak byla vysvětlena a ufologická bublina opět splaskla.

REICHENBACHŮV ÓD A WÁGNEROVA VÝZVA ČENĚK ZLATNÍK

Baron Dr. Karl Ludwig von Reichenbach (1788 – 1869) byl významným rakouským badatelem, který zasáhl do více vědních a technických oborů. Jako chemik objevil nové výrobky z dehtu – parafin, fenol a umělá barviva. Moravané by měli vědět, že pobýval asi 20 let v Blansku, kde se zasloužil o geologický průzkum a o rozkvět tamních železáren. Po roce 1840 žil na svém zámku poblíž Vídně.

Dnešní svět na to vše nevděčně zapomíná. Zná barona Reichenbacha hlavně jako objevitele domnělé všudypřítomné substance – ódu. Na rozdíl od jiných objevů byl (a je dosud) ód přijímán akademickou veřejností s rozpaky. Přesto si získaly Reichenbachovy „Ódické listy“, vydané poprvé v roce 1852, značnou popularitu a byly přeloženy do mnoha jazyků. V Česku naposled vyšly (pokud vím) v roce 1992 v nakl. Anomal.

Čeští vědci se s ódem setkali na nezapomenutelné přednášce docenta experimentální fyziky RNDr. Ivo Chudáčka, DrSc. ve Fyzikálním ústavu AV ČR dne 6. 11. 1996. Hlavním smyslem Chudáčkovy přednášky bylo předložit akademické veřejnosti výsledky ódického výzkumu, dosažené v soukromé fyzikální laboratoři FYZAP. (Živě si vzpomínám, jak přednášející spolu se svým synem působivě demonstrovali pomocí pendulů rezonanci ódických vln.) Přednáška též vynesla na světlo teoretické zdůvodnění unikátní technologie LN (Joint Line), jejíž pomocí berounská firma Jiřího Langa vysílala (a činí tak dodnes) ozdravné i jinak prospěšné ódické vlny. Jiří Lang a ing. Robert Troška za to dostali Zlatý Bludný balvan za rok 1998, hned v prvním roce udílení prestižní ceny klubu Sisyfos. Ani docent Chudáček nepřišel zkrátka: po vydání unikátní ódické monografie „Fyzika na pokračování aneb psychotronika“ (spolu s E. M. Markem, nakl. AOS Publishing, Ústí nad Labem 1998) obdržel za ni Zlatý Balvan za rok 2000. V Sisyfu díky těmto průkopníkům ód dobře známe a často o něm přemýšlíme. Přesto neuškodí, připomeneme-li původní Reichenbachův objev. Snad již v době moravského pobytu si badatel všiml, že existuje dvojí druh lidí, ti obyčejní (k nimž sám náležel) a senzibilové, které neomylně rozpoznal podle těchto znaků:

Baron Dr. Karl Ludwig von Reichenbach

- libý pocit z barvy modré a nelibý z barvy žluté
- štítivost při pohledu do zrcadla
- záliba v sezení na rohu stolu nebo na kraji lavice
- obliba studených jídel, zvláště salátu

Takových znaků se uvádí více. Důležitý je postřeh, že objeví-li se jedna z těchto vlastností, má její nositel obvykle všechny vlastnosti a je senzibilem. Reichenbach píše, že takto identifikoval stovky senzibilů a s jejich pomocí učinil tisíce pozorování. Především zjistil, že přiloží-li senzibil ruku do blízkosti předmětu, pocítí v různé intenzitě buď příjemný chlad, nebo nepříjemné vlačno. Libost pocitu závisí na tom, o které ruku (levou či pravou) a o který předmět se jedná. Zvláště výrazné pocity má senzibil v blízkosti krystalů, magnetů, elektrovodičů nebo nádob s ódicky nabitou vodou. Senzibil tedy dokáže předvést, že voda má paměť. (To skeptici dodnes nechápou a trapně demonstrují proti homeopatii každoročně dne 6.2. v 10.23 hod.) Rovněž hravě rozpozná severní pól magnetu, protože po přiložení levé ruky má libý pocit. Podobně vnímá elektrický proud a směr jeho toku. Reichenbach si postěžoval na netečné fyziky:

„To co oni odvodili s pomocí velkého množství vynaloženého důvtipu, tady může každé senzibilní dítě téměř ohmatat a vylíčit se všemi podrobnostmi jako smyslový poznatek – totiž vztah mezi směrem magnetického pole a směrem toku elektrického proudu, zaznamenaného Ampérovým pravidlem. ... Jak dlouho ale bude ještě trvat nežli se objeví zájem fyziků o ód, to skutečně nevím“ (Ódické listy, s. 82).

Dnes to již víme: trvalo plných asi 140 let než se ódu odborně ujal český fyzik doc. Chudáček. A téměř 160 let uplynulo do výzvy českého publicisty Karla Wágnera, k níž se záhy dostaneme.

Zůstaňme ještě u Reichenbacha. Geniálně ho napadlo, že senzibilové by mohli vnímat ód nejen taktile, ale též vizuálně. Na svém zámku zřídil temnou komoru. Po jisté době pobytu senzibilů ve tmě (v závislosti na jejich citlivosti šlo o minuty až hodiny) se objevovaly úžasné vizuální vjemy ódu. Světlo ódu bylo všudypřítomné (všechny látky ódicky září), ale kolem magnetů, krystalů nebo elektrických vodičů se ukazovaly gejzíry barevných „plamenů“. Při severních pólech magnetů pozorovali senzibilové modré světlo, při jižních pólech žlutočervené. Reichenbach obměňoval uspořádání pokusů, pozorované jevy zaznamenával a publikoval – viz kupř. zmíněné „Ódické listy“. Měl nadšené zastánce, kteří jeho pozorování potvrzovali, ale také ignorantní skeptické odpůrce,

zvláště mezi fyziky.

Konečně se dostáváme k iniciativě Karla Wágnera, provozovatele cestovní kanceláře W a publicisty, který se zajímá o podobné problémy jako Sisyfos (kupř. tělesný magnetismus nebo strašické strašení). Na jeho blogu karelwagner.blog.idnes.cz probíhá od prosince 2010 diskuse o ódu. Pan Wágnr shrnul výsledky debat v útlé (125 s.) knížce „Reichenbachovo světlo“, vydané na jaře 2011 v nakl. Československý spisovatel.

V knížce se nepíše jenom o ódu. Ve dvacetistránkové kapitole „Skeptický absurdistán“ leží autoru na srdci budoucnost našeho klubu, jevícího známky úpadku. Wagnerova dobře míněná, varovná slova by si měl přečíst každý sisyfovec a jít konečně do sebe. Momentálně přeskočme tuto kapitolku a držme se ódu.

Jádro Wágnerova poselství je vystiženo názvem první kapitoly: „Dočkáme se v případě Reichenbachova výzkumu vědecké stati?“

Autor nezná nebo úmyslně ignoruje výše citovaný Chudáčekův spis, což je dost divné. Nicméně volá po exaktním ověření a interpretaci Reichenbachova světla, v čemž fyzik Chudáček tápal a zřejmě nic nového nevybádal. Usiloval o jednotnou teorii rozmanitých polí známých esoterikům. To je slepá ulička, sotva lze sjednotit např. ódické pole s morfickým polem Ruperta Sheldraka. (Již Reichenbach věděl, že účinek ódu ubývá se vzdáleností, kdežto u morfického pole tomu tak není. Kupříkladu pejsek okamžitě a na neomezenou vzdálenost postřehne úmysl pánička vrátit se domů, načež radostně kňučí a skáče na dveře bytu. To se vysvětluje nelokální kvantovou provázaností vědomí zvířete s vědomím jeho pána – viz monografie R. Sheldraka: „Váš pes to ví“, Rybka Publishers, Praha 2003). Podobně je problematické ztotožňovat ód s orgonem, aurou, pránou, torzními poli a již vůbec ne s poli čistě informačními jako je ákáša nebo kosmické vědomí.

Není podstatné, zda Wágnr přehlíží Chudáčka z neznalosti nebo schválně. V případě ódického světla je výzva po vědecké interpretaci svěží a legitimní. Neďelejme okolky: jako místopředseda vyzývám členy klubu Sisyfos, abychom se k Wágnerově výzvě bez zaváhání připojili.

Doufám, že je jasné, v čem je problém. Reichenbachovo světlo není halucinací, protože četné výpovědi senzibilů jsou konzistentní, byť jednotlivci vnímají ód v různé intenzitě. Dnes nejsou udržitelné ani Reichenbachovy dobové fyzikální představy, když kupř. píše: „Pokud zjištěná fakta neposuzují mylně, jde o

energii někde mezi magnetismem, elektrinou a teplem, která však nemůže být s žádnou jmenovanou ztožňována“. (Ódické listy, s. 26)

Karel Wágner nabízí k úvaze jisté známé anomálie vnímání nebo – což pokládá za reálnější a věnuje tomu více místa – zviditelnění elektromagnetického záření nízkých frekvencí, které vysílá nad absolutní nulou každá látka. To by znamenalo nalézt dosud neznámé funkce známých smyslových receptorů nebo objevit receptory nové.

To vyhlídí nadějně, ale je tu podle mého zádrhel. Naše životní prostředí má obvykle nižší teplotu než tělo. Podle druhé věty termodynamiky nemohou energetická kvanta samovolně přecházet z chladnějších předmětů na teplejší smyslové receptory. Temná komora je temná a nelze se v ní jen tak rozhlížet. Nebo je přece jen prosvětlena kupř. všudypřítomnou „skrytou energií“ zodpovědnou za zrychlené rozpíná-

ní Vesmíru? Problém ódu má nepochybně kosmologický dosah a díky panu Wágnerovi stojíme před významným objevem!

Se zřetelem k tržnímu prostředí navrhuji tento postup: Pan Wágner zná Reichenbacha nejlépe, ať tedy dle jeho kritérií vybere a přivede vhodného senzibila. My ho v Sisyfu přezkoušíme a bude-li zdatný, vyšleme do USA. Tam se ho ujme proslulá nadace Jamesa Randiho při americké skeptické organizaci CSI, což zařídíme, máme známosti. Konečně přestane Randiho milion dolarů nečinně ležet. Po návratu do vlasti zavřeme zbohatlíka do temné komory a neinvazivně vyšetříme jeho nervovou soustavu – to je dnes, ve srovnání s 19. stoletím, maličkost. Důležité je, aby onen senzibil byl slušný, mladý a zdravý. Slušný proto, aby pamatoval na ty, kteří mu dopomohli ke jmění. Zbývající vlastnosti jsou nezbytné, má-li se dočkat Nobelovy ceny.

POZNÁMKY Č.Z. K ČLÁNKU A K REAKCÍM PANA WÁGNERA

Uvedený můj článek byl zveřejněn na webu www.sisyfos.cz dne 26.4. 2011. Pan Wágner s mými názory nesouhlasil a požádal redakci webu o zveřejnění plného znění své odpovědi. Rada webu to odmítla se zdůvodněním, že „*odpověď p. Wágnera nesouvisí s podstatou problému, nepřináší žádné nové argumenty ve prospěch Reichenbachovy hypotézy o jeho ódu, ani nevyvrací Zlatníkovy názory*“.

Zájemce se může seznámit s reakcí pana Wágnera na jeho blogu karelwagner.blog.idnes.cz. Jde o dvojici článků s názvy: „*Jak zavedl Sisyfos pojem Wágnerova výzva*“ (28.4.2011) a „*Nejen Wagnerovo kladívko*“ (5.5.2011).

Na tyto články pana Wágnera jsem veřejně nereagoval. S uspokojením jsem zaznamenal, že pan Wágner opravil překlep - chybný rok vydání Chudáčkovy knihy (původně jsem napsal 1988, správně má být 1998). K revizi jiných údajů nebo názorů, které jsem ve svém článku vyslovil, nenalézám důvod.

Mám následující dvě doplňující informace, které by mohly zajímat čtenáře:

1. Pan docent Chudáček nezůstal u knihy z roku 1998, ale zasvětil empirickému výzkumu Reichenbachova ódu celoživotní úsilí. Bádá a publikuje pod pseudonymem Martin Setox, aktuality naleznete na jeho webu <http://www.alternativnivedasetox.cz/> (Zajímavý je kupř. článek, který vysvětluje pomocí ódu strašic-

ké strašení, přičemž kritizuje vysvětlení Sisyfa.) Chudáček-Setox dokonce zkonstruoval přístroje pro komunikaci prostřednictvím ódu s mimozemšťany (na což pan Wágner správně upozorňuje).

V knize Martin Setox: *Esoterika kolem nás* (Manhir, 2004) se dočítáme: „*Všechny jeho pokusy s generováním a transportem ódu, které jsme v naší laboratoři opakovali, nám daly stejné výsledky jako Reichenbachovi.*“ Kniha má být shrnutím třídílné publikace Zákonitosti transcendentna, které vyšly na CD nosičích v atelieru Vich v Praze. Lze jedině vítat a podporovat další studium rozsáhlého materiálu o ódu a eventuelní zopakování Reichenbachových a Chudáčkových pokusů.

2. K Randilo proslulé nadaci. Pan Wágner napsal: „*Randi se rozhodl před časem svoji soutěž o 1 milion dolarů uzavřít, a to ke dni 6. března 2010*“. K tomu dodávám: Randi skutečně oznámil skončení nadace, protože z celebrit esoterické scény nebyl nikdo ochoten o cenu vážně usilovat. Naštěstí změnil názor a formálně to veřejně potvrdil 30. 7. 2009. Zpřísnil podmínky pro přihlášení: uchazečem musí být člověk, který už má nějaké veřejné „úspěchy“ v oboru esoteriky nebo veřejně dostupné video, kde ukazuje své nadpřirozené schopnosti, případně doporučení od akademické instituce. Sisyfos jako solidní vědecká společnost může takové doporučení poskytnout.

DARWINŮV ROTVAJLER V NĚMECKU

RICHARD DAWKINS NAVŠTÍVIL NĚMECKO

Volně podle článku Sebastiana Bartoscheka, otištěného v německém časopise *Skeptiker* 4/2010 vybral a přeložil Milan Urban.

Jen málo současníků polarizuje společnost tak jako Richard Dawkins. Nejpozději od svého bestselleru „Boží blud“ je 69-letý evoluční biolog znám širokému publiku po celém světě. Známým se ale stal již svými populárně naučnými a odbornými knihami na téma evoluce, například dílem z roku 1976 „Sobecký gen“. Vědu také obohatil o koncept memů jako kulturního protějšku genu. Teprve později vzhledem k šířícímu se kreacionismu cítil nutnost zaměřit se na téma náboženství versus věda. Do Německa Richarda Dawkinse v rámci vzdělávacích pořadů „Více světla!“ pozvala „Nadace Giordana Bruna“ ve spolupráci s vydavatelstvím Ullstein. Přijel koncem října 2010 a předčítal ze své nejnovější knihy „Die Schöpfungslüge: Warum Darwin Recht hat“ (v originále „The Greatest Show on Earth: The Evidence for Evolution“).

Místem vystoupení Richarda Dawkinse byl sál, zřízený z bývalého lokomotivního depa ve městě Mülheim v Porúří. Pro situaci kolem vystoupení R. Dawkinse se vnucuje srovnání s rockovým koncertem – 2 týdny předem byly lístky vyprodány, u večerní pokladny bylo ke koupi sotva tucet posledních lístků a na místě byla média z celé Evropy. Dva a půl dne pobytu hosta bylo zcela naplněno termíny pro televize, agentury a tisk. Na večerní vystoupení už nebyly lístky ani pro žurnalisty. Pouze díky přímluvám a zdůrazněním úzkého vztahu skeptiků k Dawkinsovi se podařilo sehnat pro mne v sále židli. Když jsem dorazil na místo, panovala před vstupem do sálu tlačenice, ve které se hekticky diskutovalo, zda by se přece jen nenašla možnost dostat se dovnitř. Proč vlastně všichni ti lidé přišli? Mnozí z nich jsou prostě zvědaví, chtějí se setkat s člověkem, který jako přesvědčený ateista odvážně vytáhl do boje proti víře. Vědomě a ostře porušuje Dawkins nepsaný zákon, který víru a přírodní vědy považuje za paralelní

sféry. Právě toto prolomení tabu zřejmě láká k návštěvě jeho vystoupení.

Sál byl do posledního místa zaplněn, na židlích se tísnilo na 500 lidí a dychtivě o Dawkinsovi diskutovali. S napětím očekávali, co asi bude říkat. Jeho nová kniha se opět zabývá více evolucí než vírou – objeví se přesto kritika doktrín víry? Úvodem zmínil zástupce pořadatele výroky kardinála Meisnera z Kolína, který označil Dawkinse za „posla nových bezbožníků“ a dokonce ho přirovnal k nacistickým ideologům. Zástupce pořadatele kontroval: „Bez Boha? Ano! O to více místa bude pro lidskost!“ Vypukl první nadšený aplaus, který jasně dával najevo, že kritici víry mají v publiku většinu. Potom už na podium vstoupil Dawkins, doprovázen tlumočníci. Zdvořile publikum pozdravil a malým vtípem vytvořil uvolněnou atmosféru. Následovalo předčítání z knihy „Die Schöpfungslüge: Warum Darwin Recht hat“, jak zní německý překlad názvu nejnovější Dawkinsovy knihy. Z každé kapitoly četl Dawkins jeden odstavec, komentoval ho a své myšlenky rozvíjel. Uplatňoval při tom svůj britský humor, sice plný jemného cynismu, ale nikdy urážející. Naopak překvapivě plný porozumění a připravený na výměnu názorů. Přes sarkasmus, který se v knize vyskytuje, nejde o knihu nesouhlasu s jinými názory, nýbrž o knihu, která vyjmenovává dokázané skutečnosti ve prospěch evoluce. Asi po hodině předčítání skončilo a posluchači se nemohli dočkat, aby mohli autorovi pokládat otázky. Vícekrát během diskuze byli vybízeni využít pro pokládání svých otázek tlumočnice. Mnozí toho nevyužili, zkrátka chtěli s Dawkinsem mluvit osobně a vyjádřit mu svůj obdiv, i když se přitom často zaplétali do osidel anglického jazyka. V odpovědích na otázky Dawkins například uznal, že skalní kreacionisty přesvědčit nemůže. Jeho často sarkastický styl že je určen těm, kteří se teprve orientují a pevný názor ještě nemají. K myšlence multivesmíru se odmítl vyjádřit. Kvantovým fyzikem není a kvalifikované stanovisko proto v této věci zaujmout nemůže. Stejný postoj zaujal i u takzva-

ných zkušeností z blízkosti smrti, ale v tomto případě si myslí, že je lze vysvětlit nedostatkem kyslíku. Byly ale i otázky kritičtější povahy, například jak je spokojen s překladem názvu své knihy do němčiny. Nejprve jako by chtěl Dawkins odpovědět vyhýbavě („There are secrets between a man and his publisher“), potom se ale rozhodl pro otevřenost, kritizoval Inteligentní design („a bad and lazy theory“) a sklidil spontánní aplaus. Se vši vážností odmítl otázku, zda si myslí, že stoupenici evoluce jsou více vyvinuti než kreacionisté. S úsměvem pak dodal, že jsou možná inteligentnější a vzdělanější. Na přetřes přišla i otázka kultu jeho vlastní osobnosti („Are you worried of becoming a religious figure yourself?). Dawkins vysvětlil, že není žádný guru, nýbrž člověk, který se pokouší jiné přesvědčit („I try to use my voice to persuade people“) a který je připraven všechna svá tvrzení zavrhnout, pokud se objeví i jen jeden jediný falzifikující důkaz. V závěru Dawkins tvrdě kritizoval papeže Benedikta XVI, kterému dával za vinu, že jako kardinál Ratzinger mohl zabránit zneužívání dětí a skoncovat s ním, ale úmyslně to zanedbal a stal se tak spoluviníkem trestných činů. Připomněl také počátek politické moci papežů, kterou získali na základě falešného dokumentu, takzvané Konstantinovy donace. Publikum zadrželo dech, ale za okamžik vypukl velký potlesk. Kritika papeže byla tvrdá, ale pro ně-

mecké publikum osvobozující. Krátce nato skončilo Dawkinsovo vystoupení ovacemi publika ve stoje.

Některých odcházejících jsem se zeptal, jaký dojem na ně Dawkinsovo vystoupení udělalo. Odpovědi byly buď jednoznačně kladné, nebo naopak jednoznačně kritické. Pro ty první bylo jednoduše perfektní, jak Dawkins argumentoval a jak sympaticky působil. Pro jiné neřekl Dawkins nic nového, byla to prý samá sebechvála. Bavit jsem se také s jedním Angličanem, který navštěvoval Dawkinsovy přednášky a ten říká, že Dawkinse nijak netěší, když z něj někdo dělá hvězdu. Působí ale jasností svých myšlenek a tím, jak je otevřeně říká.

Pozn. překl.:

Že Dawkins společnost polarizuje je nesporné. Otištěním tohoto článku nám nejde o šíření ateismu. I nadále považujeme víru za osobní záležitost člověka a víme, že mnoho hluboce věřících je vynikajícími vědci. Nesporný je však rovněž rozmach kreacionismu a iracionality vůbec. Snahu Dawkinse bránit šíření těchto fenoménů musíme ocenit. Nakonec i Sisyfos se svojí osvětou snaží působit proti nim. Dawkins hájí především evoluční teorii. Proto se mu říká Darwinův rotvajler (podle vzoru přezdívky Thomase Huxleye Darwinův buldok).

O HOMEOPATII JEN DOBŘE! LUDMILA HAMPLOVÁ

Sdílet světu, že homeopatie nefunguje, se vám může pěkně vymstít. Italský blogger čelil výhrůžkám od společnosti Boiron kvůli svým skeptickým názorům.

Letos v červenci italský blogger a odborník na IT Samuele Riva publikoval skeptický článek o údajných účincích jednoho z nejprodávanějších homeopatik světa, přípravku Oscilloccinum. Nazval jej „Homeopatie: mýty a legendy“. Jako ilustraci použil obrázek krabičky s tímto homeopatikem. Záhy se však stal terčem odplaty ze strany francouzského výrobce homeopatik společnosti Boi-

ron, která vyrábí i zmíněný přípravek údajně léčící nachlazení a chřipku. Udělal totiž něco, co je z pohledu nadnárodního homeopatického giganta nepřijatelné, zveřejnil pravdu o homeopatii a dovolil si tuto „léčebnou“ metodu zesměšnit.

„Boiron zaslal správci webových stránek, na kterých je umístěný můj blog, dopis, a v něm si „objednal“ odstranění mých dvou článků a také to, abych znemožnil přístup na stránky,“ popisuje blogger situaci na svém blogu. Společnost Boiron mu současně vyhrožovala žalobou kvůli urážce na cti a poškození dobrého jména firmy, pokud nebude text odstraněn. Dopis zveřejnil Riva na

svém blogu a vyvolal tím obrovský rozruch. Podle společnosti Boiron Riva „poškodil dobré jméno firmy a způsobil vážnou škodu“ tím, že publikoval „nepravdivé a hanlivé články“ o homeopatii a také jejím největším výrobcí.

Vzápětí Rivovi vyjádřili podporu ostatní bloggeři a jeho texty na internetu, i přes naléhání společnosti Boiron, zůstaly. Navíc k nim přibyly další popisující chování homeopatického giganta. Čtenost jeho blogu pochopitelně rostla a o celý případ se začala zajímat nejen internetová komunita, ale i vědci z různých míst světa. Riva zveřejnil další texty o své situaci nejen v italštině, ale také v němčině a angličtině. Zatímco před tím, než se Boiron ozval, si jeho texty přečetlo jen pár desítek lidí, vzápětí vzrostla návštěvnost jeho blogu na několik tisíc uživatelů denně.

Po 25 dnech se Boiron ozval znovu. „Znovu mi poslali e-mail, ve kterém uzavřeli „záležitost“ s tím, že nebudou pokračovat v právních krocích,“ píše blogger.

Jsme hodní, žalobu nepodáme

I když Samuele Riva nemusí pro tuto chvíli čelit žalobě, a tedy ho nejspíš ani nečeká obhajování jeho skeptických názorů na homeopatii, je na jeho případu cosi mrazivě podivného. Celá situace navíc připomíná souboj mezi Davidem a Goliášem. Společnosti Boiron vadilo hned několik skutečností uvedených v Rivově článku: neoprávněné použití obrázku jejich produktu, titulek spojený s obrázkem upozorňující na skutečnost, že se v daném přípravku nenachází žádná molekula účinné látky a také informace, které mohou vážně poškodit inteligenci lidí kupující si dané homeopatikum.

Vynechme fakt, že Riva skutečně použil obrázek přípravku, jehož autorská práva náleží společnosti Boiron. Po dopisu jej ale z textu odstranil. Na druhé straně neudělal nic v internetovém světě neobvyklého, na svém webu použil něco, co vytvořil někdo jiný. Nemá se to, ale děje se to. Další obvinění ze strany francouzského homeopatického giganta jsou však opravdu zářející. Příčinou výhrůžné reakce ze strany společnosti Boiron se stala následující věta spojená s obrázkem přípravku Oscilloccinum: „Celkově neobsahuje nic, co

by mohlo léčit chřipku. Zředění 200 C neobsahuje jedinou molekulu aktivní látky.“ Podle homeopatického giganta jde o nepravdu, přitom tato skutečnost byla už několikrát potvrzena mnoha vědeckými pokusy a je zcela jisté, že homeopatika nemohou obsahovat ani jedinou molekulu údajně účinné látky.

Zažalujte nás, skeptiky

Zcela jednoznačně se k celé situaci postavili američtí skeptici z neziskové organizace Center for Inquiry (Badatelské centrum), které se dlouhodobě snaží podporovat rozvoj sekulární společnosti založené na vědě, svobodném bádání a humanistických hodnotách. Podle nich by měl Boiron žalovat je samotné, protože se staví proti homeopatii a mimo jiné kritizují prodej homeopatik v americkém řetězci Wal-mart.

Podle společnosti Boiron v homeopatickém přípravku Oscilloccinum obsažena aktivní látka označovaná jako „Anas barbariae hepatis cordis et extractum 200CK HPUS. „Toto tvrzení je nepravdivé a klamné, proto zveme Boiron, aby nás hnal k soudu ve Spojených státech,“ uvádí američtí skeptici na svých stránkách a dodávají pro ty, kteří nejsou zběhlí v latině a homeopatické mnohomluvnosti, že za slovy „Anas Barbarie“ se skrývají kachní játra a srdce zředěné tak, že se jejich koncentrace blíží k bodu nebytí.

Američtí skeptici si jsou jisti tím, že pokud by společnost Boiron jejich výzvu k soudnímu sporu přijala, vyhrají. Homeopatie nemá žádný vědecký základ. „Nevěříme, že by Boiron byl schopen umlčet své kritiky tím, že se pustí do jednotlivých bloggerů,“ píší na svém webu. Pokud má homeopatický gigant důvěru ve své produkty, tak by měl podle skeptiků na tuto výzvu reagovat. „Pokud to

neudělá, tak budeme mít další potvrzení toho, že Boiron nemá žádné důkazy po podporu svých tvrzení," dodávají a přidávají jednoznačnou výzvu: „Boirone, pokud skutečně věříš, že tvůj produkt obsahuje „aktivní“ látky, jak sám uvádíš,

tak to dokaž. Nepouštěj se pouze do jednoho blogera. Zažaluj nás a zažaluj celou vědeckou komunitu, která ví a tvrdí, že vaše prohlášení jsou nepravdivá. Boirone, pusť se do toho nebo skonči se svými produkty.“

EU VYDÁ MILIONY NA VÝZKUM HOMEOPATIE

Zdroj: Osel.cz

Evropští politici odhlasovali utratit v přepočtu 50 milionů korun na výzkum alternativní medicíny u hospodářských zvířat.

Výbor Evropského parlamentu pro zemědělství minulý týden odsouhlasil dva miliony eur, na zkoumání efektivity alternativní léčby u skotu, ovcí a prasat. AGRI BUDGETARY AMENDMENTS 30/08/2011. Další prostředky poplynou z peněz britských daňových poplatníků.

Kde se vzala homeopatie?

Za jejího otce je považován německý lékař Samuel Hahnemann, který formuloval hlavní myšlenky. Vyšly knižně v Lipsku v roce 1810 ve spisu *Organon der rationellen Heilkunde* (Prostředek racionální léčby). Je to směska antického řeckého lékařství, středověké alchymie a evropského kořenářství. Pojem „homeopatie“ označuje léčbu „podobného podobným“, se objevuje až koncem 18. století. Dnes se většinou uznává deset principů, přičemž mezi ty hlavní patří:

- *Léčba podobného podobným (similia similibus curentur).*
- *Velmi malé dávky, případně až princip nekonečně malého dávkování resp. infinitesimalního ředění.*
- *Metody a léčiva se volí podle příznaků bez zkoumání patologických procesů.*

Homeopatické metody jsou doménou léčitelů, ale i některých lékařů. Česká lékařská společnost JEP se od homeopatie distancovala v roce 2005. Ve světě ale není vztah k homeopatii jednotný a některé lékařské instituce i pojišťovny ji akceptují nebo tolerují. V Itálii se smí homeopatii věno-

vat pouze lékaři, naopak ve Švédsku je homeopatie lékařům zcela zapovězena. Zatímco mladí lékaři ve Velké Británii proti homeopatii tvrdě vystupují, vlivné osobnosti, jako např. princ Charles je na straně jejich vyznavačů a obránců. Navzdory racionálnímu kritickému pohledu na věc, jeden pozitivní efekt se homeopatii upřít nedá - placebo efekt.

Placebo

Placebo se často používá v klinických studiích při testování nových léků. V poslední době se množí publikace o tom, že na tyto falešné pilulky celá řada pacientů reaguje, jako kdyby účinnou látku skutečně obsahovaly. Zdá se, že takto snadno „oblafnutelných“ může být až polovina z nás. Máme tu tedy něco, o čemž dost dobře nevíme, jak to funguje, ale protože to účinkuje, bylo by chybou toho nevyužívat. Jedno z nejrozumnějších stanovisek je krásně zhuštěno do vyjádření našeho Státního ústavu pro kontrolu léčiv - definuje placebo efekt jako léčebný výsledek vyvolaný přesvědčením pacienta, že užívá skutečný lék.

Veterinární homeopatie

Ještě větší rozpory ohledně homeopatik, než jaké

panují v humánní sféře, se projevují u zvěrolékařů. Jeden příklad za všechny. Britská veterinární asociace vydala před třemi měsíci prohlášení, v němž se praví, že: „Nemůže homeopatické léky schválit, ani žádné jiné, u nichž terapeutické účinky nebyly prokázány.“ To by mělo být zásadním stanoviskem, protože na rozdíl od lidí, nelze u zvířat počítat s placebo efektem. Navzdory těmto proklamacím, které by měly být pro lékaře, když už ne jinak, tak alespoň morálně závazné, se ukazuje, že kšeft je kšeft, a tak si na stránkách Britské asociace veterinárních lékařů (British Association of Homeopathic Veterinary Surgeons) můžete vybrat z hodně dlouhého seznamu otitulovaných felčarů, kteří homeopatickou léčbu a přípravky pro domácí a hospodářská zvířata doporučují a léčbu jimi praktikují.

Rozum v koncích

Co vedlo naše zástupce sjednocené Evropy v době, kdy národní vlády zápasí s úspornými opatřeními, které sotva stačí k udržení vyrovnaných rozpočtů, k mrhání miliony na čarodějnictví u krav a ovcí? Zřejmě to byla snaha omezit používání antibiotik. Úmysl chvályhodný, jen kdyby ta cesta nebyla poněkud zcestná. Domnívat se, že proti nemocem zabere něco, čeho se v léčebné dávce nemusí vyskytovat ani jedna molekula, pří-

padně si myslet že se paraziti leknou otisků molekul ve vodě, snad není ani hodno komentáře. Pokud se shodneme na tom, že si zvířata neuvědomují, že to co jim kupujeme, jsou drahé léky, a že tedy ani placebo efektem nelze v tomto případě argumentovat, potom rozhazování peněz z veřejných zdrojů na něco tak marginálního lze těžko nazvat jinak, než čirým bláznovstvím.

Poznámka:

16. března letošního roku se konala ustavující schůze Meziskupiny pro komplementární a alternativní medicínu Evropského parlamentu. Iniciátorkou vzniku a současnou šéfkou této meziskupiny je zástupce Irska, Nuala Ahern(ová), bývalá představitelka irské strany zelených, známá aktivistka proti jaderným elektrárnám a geneticky modifikovaným organismům. Veřejně vystupuje s návrhem zakomponovat alternativní medicínu do evropského zdravotnického systému. Financování Pilotního projektu — „Coordinate resesarch on the use of homeopathy and phytotherapy in livestock farming“ otvírá dveře dalším snahám prosadit alternativní medicínu jako integrovanou součást klasické medicíny.

Přednášky cyklu Věda kontra iracionalita

Konají se tradičně v budově Akademie věd ČR v Praze 1, Národní třída 3, v sále 206 od 17:00 hodin. Po přednáškách následuje diskuse.

Středa 19. 10. 2011

Prof. MUDr. Jiří Heřt, DrSc.

Psychosomatická medicína

Středa 16. 11. 2011

Mgr. Renata Landgráfová, Ph.D.

(Český egyptologický ústav FF UK):

Staroegyptská magie

Středa 21. 12. 2011

Ing. Jan Vondrák, DrSc.

(Astronomický ústav AV ČR)

Nastane 21. 12. 2012 podle mayského kalendáře opravdu konec světa?

Vstup je volný do vyčerpání kapacity sálu.

Další termíny přednášek v roce 2012:

18.1., 15.2., 21.3., 18.4., 16.5. (třetí středy)

- ⌘ Zpravodaj Sisyfos - neperiodický bulletin občanského sdružení SISYFOS - Českého klubu skeptiků, člena evropského sdružení ECSO (European Council of Skeptical Organisations) a světového sdružení CSI (Committee for Skeptical Inquiry). Zapsán do evidence tisku MKČR pod číslem MKČR E 11208
- ⌘ Kontaktní adresa Českého klubu skeptiků:
PhDr. Zdeněk Jonák, U dejvického rybníčku 25,
160 00 Praha 6
- ⌘ číslo účtu: 4444444444 (10 čtyřek) kód banky 2010
- ⌘ Adresa na internetu: <http://www.sisyfos.cz>
- ⌘ Zpravodaj Sisyfos, číslo 3/2011 - vyšlo v říjnu 2011.
Editor: Leoš Kyša. Redakční rada: Čeněk Zlatník,
Jiří Heřt, Zdeněk Jonák.
- ⌘ Grafická úprava: Filip Příbyl
- ⌘ Tiskárna VS Praha-Pankrác
www.sweb.cz/vstisk/
- ⌘ Příspěvky do Zpravodaje SISYFOS posílejte na adresu: Leoš Kyša, Višňová 579, Milovice 289 24.
Lze též zasílat na e-mail: Leos.Kysa@seznam.cz